

Auxiliar al manualului de istorie
pentru clasa a VII-a

Caiet de lucru gratuit

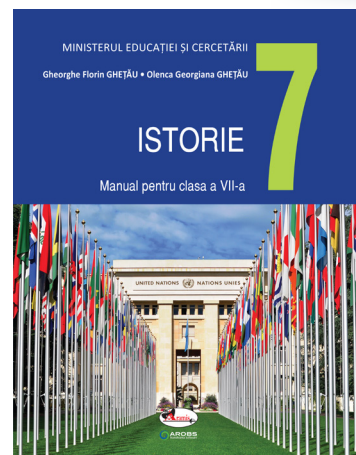
Ghețau Gheorghe Florin, Ghețau Olenca Georgiana

ISTORIE

CAIET DE LUCRU PENTRU
CLASA A VII-A

29 de fișe de lucru

ISBN: 978-606-009-280-3

CUPRINS

Unitatea I. Lumea la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea

Fișa 1. Marile alianțe politico-militare în lume

Fișa 2. Primul Război Mondial. Evoluția alianțelor. Fronturile de luptă

Fișa 3. Revoluția Industrială și războiul. Noul armament și victimele lui

Fișa 4. Viața în tranșee și „frontul de acasă”

Fișa 5. România și Primul Război Mondial

Fișa 6. Tratatul de Pace. Noua hartă a Europei

Unitatea II. Perioada interbelică. O lume în schimbare

Fișa 7. Viața cotidiană: organizarea orașelor, lumea rurală, invențiile și viața casnică, divertismentul, sănătatea oamenilor, cultura

Fișa 8. Femeia, în viața publică

Fișa 9. Cinematograful – artă și industrie

Fișa 10. Crize economice

Fișa 11. Cetățean și stat în democrație și în totalitarism

Fișa 12. Un model democratic – SUA

Fișa 13. Comunismul. Nazismul

Unitatea III. Lumea în război

Fișa 14. Relațiile internaționale. Agresiunea statelor totalitare

Fișa 15. Al Doilea Război Mondial: alianțe militare și fronturile de luptă (1939-1945)

Fișa 16. România și al Doilea Război Mondial

Fișa 17. Conferința de Pace

Fișa 18. Noile mijloace de distrugere a oamenilor

Fișa 19. Viața pe front și în „frontul de acasă”

Fișa 20. Holocaustul

Unitatea IV. Lumea postbelică

Fișa 21. Reconstrucție și modele ale dezvoltării economice.

Viața cotidiană – de la dramele războiului la prosperitate

Fișa 22. Declarația Universală a Drepturilor Omului

Fișa 23. Protestul tinerei generații

Fișa 24. Democrație *versus* comunism – modelele de organizare a statelor.

Războiul Rece (1945-1991)

Fișa 25. Uniunea Europeană: principii de organizare și funcționare

Fișa 26. Lumea contemporană: o lume multipolară – globalizarea.

Noua diversitate culturală și revoluția informațională

Fișa 27. Noile forme de divertisment – jocurile și tehnologia. Consecințe

Fișa 28. Terorismul

Fișa 29. Migrații în lumea contemporană

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Art. 2. În cazul în care Italia, fără vreo provocare din partea ei, ar fi atacată de Franța indiferent din ce motiv, celelalte două părți contractante vor fi obligate să-i ofere ajutor și asistență prin toate mijloacele aflate în îndemână. Aceeași obligație îi revine și Italiei în cazul în care Germania ar fi atacată fără provocare de către Franța.”

Din Tratatul de alianță dintre Italia, Germania și Austro-Ungaria (20 mai 1882)

- B. „Dacă Franța va fi atacată de Germania, ori de Italia sprijinită de Germania, Rusia își va mobiliza toate forțele sale pentru a ataca Germania. Dacă Rusia este atacată de Germania sau de către Austro-Ungaria ajutată de Germania, Franța își va mobiliza toate forțele pentru a ataca Germania.”

Din Tratatul de alianță dintre Rusia și Franța (18 august 1892)

- C. „Art. 23. În plus față de interdicțiile stabilite prin convenții speciale, este interzisă în mod special: a) Utilizarea otrăvurilor și a armelor otrăvitoare; b) Uciderea sau rănirea perfidă a indivizilor aparținând națiunii sau armatei inamice; c) Uciderea sau rănirea unui dușman care, după ce a abandonat armele sau nu mai are mijloace de apărare, s-a predat; (...) e) Folosirea de arme sau proiectile care produc suferință inutilă.”

Din Convenția de la Haga privind legile războiului (18 octombrie 1907)

1. Care erau obligațiile Germaniei și Austro-Ungariei, conform sursei A? Dar cele ale Italiei?

2. Care erau obligațiile Rusiei, potrivit sursei B? Dar cele ale Franței?

3. Care erau interdicțiile cuprinse în art. 23 din Convenția de la Haga (1907)?

4. Împotriva cui era îndreptat tratatul din 1882? Dar cel din 1892?

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

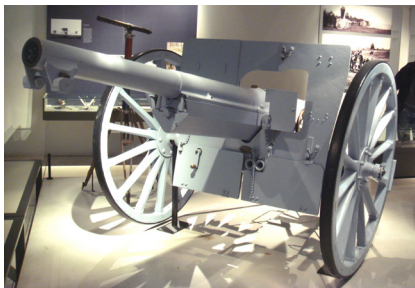

Fig. 1. Tun francez, model 1897, calibru 75 de mm

Fig. 2. Atac japonez asupra tranșelor ruse din timpul războiului

Fig. 3. Producerea obuzelor într-o uzină Krupp (Germania, 1905)

1. Definește procesul istoric numit *curșa înarmărilor*.

2. De ce era Franța, în 1897, preocupată să producă tunuri cât mai moderne?

3. Caută on-line cauzele Războiului ruso-japonez din anii 1904-1905.

4. Cum se desfășura un asalt asupra tranșelor inamice, conform fig. 2?

5. În ce cursă era implicată Germania, în 1905, conform fig. 3? De cine se temea aceasta?

III. Stabilește, trasând linii, cărei alianțe din coloana B îi aparținea fiecare stat din coloanele A și C.

A	B	C
MAREA BRITANIE	TRIPLA ALIANȚĂ	RUSIA
AUSTRO-UNGARIA	TRIPLA ÎNȚELEGERE	ITALIA
GERMANIA		FRANȚA

FIȘA 2. PRIMUL RĂZBOI MONDIAL. EVOLUȚIA ALIANȚELOR. FRONTURILE DE LUPTĂ

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Guvernul regal al Serbiei trebuie să ia următoarele măsuri: 1. Să interzică orice publicație care incită la ură și dispreț față de Austro-Ungaria, precum și curentul de opinie îndreptat împotriva integrității teritoriale a acesteia; (...) 4. Să elimine din cadrul armatei, și din administrație, toți ofițerii și funcționarii vinovați de susținerea propagandei împotriva Austro-Ungariei ale căror nume și fapte guvernul austro-ungar își rezervă dreptul de a le comunica guvernului sârb.”

Din ultimatumul trimis Serbiei de către Austro-Ungaria (23 iulie 1914)

B. „Nu putem să ne apărăm prin forțele proprii și de aceea o implorăm pe Maiestatea Voastră să ne ajute cât mai curând cu putință. Bunăvoința pe care Maiestatea Voastră a arătat-o de atâtea ori poporului nostru ne face să credem că și acest apel va fi auzit de un generos suflet slav. În aceste momente dificile, exprim sentimentele poporului sârb, care o imploră pe Maiestatea Voastră să vă interesați de soarta Regatului Sârb.”

Din apelul Serbiei adresat țarului Rusiei, Nicolae al II-lea (24 iulie 1914)

C. „Prin urmare, guvernul german a fost obligat să insiste prin reprezentanții săi pe lângă guvernul Maiestății Sale Împăratul Tuturor Rusiilor să înceteze acțiunile militare mai sus indicate. Întrucât Rusia a refuzat să dea curs acestor cereri, și procedând în acest fel a evidențiat că acțiunile sale sunt îndreptate împotriva Germaniei, am onoarea de a vă comunica, la cererea guvernului meu, următoarele: Maiestatea Sa Împăratul, augustul meu Suveran, în numele Imperiului German, acceptă provocarea, și se consideră în stare de război cu Rusia.”

Din declarația de război adresată Rusiei de către Germania (1 august 1914)

1. Care sunt cererile Austro-Ungariei față de Serbia, potrivit sursei A?

2. În cine își pune speranțele poporul sârb, conform sursei B? Pe ce se întemeiază așteptările sale?

3. De ce a fost nevoită Serbia să apeleze la sprijinul Rusiei?

4. Cum își justifică Germania declarația de război adresată Rusiei, după sursa C?

5. Din informațiile furnizate de sursa C, reiese că Rusia a răspuns cererii sârbe?

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Tren cu soldați germani în drum spre front (1914)

Fig. 2. Grup de soldați francezi (1914)

Fig. 3. Soldați britanici mărșăluind spre front (1916)

1. Care este atitudinea soldaților din fig. 1? De ce este așa?

2. Ce sentiment se degajă din fig. 2? Explică atitudinea soldaților.

3. Descrie coloana care se îndreaptă spre front. Care este starea de spirit dominantă?

4. Crezi că soldații au „pozat”, au afișat starea de spirit pe care o aștepta fotograful de la ei?

III. Scrie în dreptul fiecărui stat anul în care a intrat în Primul Război Mondial.

Japonia	_____
Imperiul Otoman	_____
Italia	_____

Bulgaria	_____
România	_____
SUA	_____

FIȘA 3. REVOLUȚIA INDUSTRIALĂ ȘI RĂZBOIUL. NOUL ARMAMENT ȘI VICTIMELE LUI

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Cu umilință raportez Maiestății Voastre că ieri s-a închis cercul în jurul celei mai mari părți din armata rusă. Au fost distruse corpurile de armată 13, 15 și 18. Am capturat deja peste 60 000 de prizonieri. (...) Armele sunt încă în păduri și sunt adunate chiar acum. Prada este imensă chiar dacă nu-i cunoaștem dimensiunile cu exactitate.”

Relatarea generalului Paul von Hindenburg despre victoria de la Tannenberg (31 august 1914)

B. „Bătălia pe care am purtat-o în ultimele cinci zile s-a încheiat cu o victorie categorică. (...) Inamicul a lăsat pe tot câmpul de luptă numeroși răniți și o mare cantitate de arme și muniții. Trupele noastre pot depune mărturie despre intensitatea luptelor și imensele efective aruncate în luptă de germani în încercarea lor de a rezista elanului nostru.”

Relatarea generalului Joseph Joffre despre victoria de pe râul Marna (11 septembrie 1914)

C. „Se aude sunetul sec și zgomotos al puștilor italiene. Puștile austriece, la rândul lor, și-au accelerat pocnetul. «Motocicletele morții» au început să galopeze. Zgomotul lor atinge o viteză fantastică. Șase sute de lovituri pe minut. Explozia grenadelor de mână sfâșie aerul. (...) Proiectile brăzdează fără întrerupere cerul, în timp ce se trage cu disperarea pe toată linia.”

Benito Mussolini, *Jurnal de război (1915-1917)*

1. Plecând de la sursa A, precizează cine a pierdut și cine a câștigat Bătălia de la Tannenberg.

2. Pornind de la sursa B, indică cine a pierdut și cine a câștigat Bătălia de pe Marna.

3. Descrie, pe baza sursei C, o scenă de luptă din Primul Război Mondial.

4. Care au fost urmările Bătăliei de la Tannenberg? Dar ale celei de pe râul Marna?

5. Enumeră armele folosite în sursa C. Care este semnificația metaforei „motocicletele morții”?

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Mitraliera Vickers folosită de britanici în Primul Război Mondial

Fig. 2. Tancul britanic Mark I folosit începând cu 1916

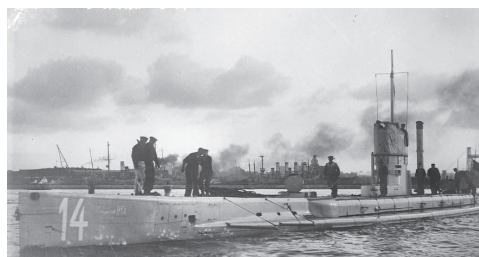

Fig. 3. Submarinul german U-14

1. Enumeră armele din imaginile de mai sus.

2. Indică și alte arme folosite în timpul Primului Război Mondial.

3. Explică în ce scop erau utilizate cele trei tipuri de arme.

4. În opinia ta, care dintre armele folosite a influențat cel mai mult desfășurarea Primului Război Mondial. Argumentează-ți răspunsul.

III. Studiază imaginea de mai jos, caută mai multe detalii on-line pentru a completa spațiile de mai jos cu informațiile potrivite.

Fig. 4. Pușca Mauser Gewehr Model 98, arma standard a armatei germane în Primul Război Mondial

Perioada de utilizare	_____
Lungime	_____
Greutate	_____

Calibru	_____
Încărcător	_____
Bătaia cartușului	_____

FIȘA 4. VIAȚA ÎN TRANȘEE ȘI „FRONTUL DE ACASĂ”

I. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Soldați germani în tranșee, care citesc, scriu și fumează

Fig. 2. Soldați ruși în tranșee așteptând un atac

1. Pornind de la cele două imagini descrie, pe scurt, care era viața în tranșeele Primului Război Mondial.

2. Din câte cunoști, cât de eficiente crezi că erau tranșeele? Argumentează-ți răspunsul.

3. Caută detalii on-line și prezintă trei metode folosite în Primul Război Mondial pentru distrugerea tranșeelelor inamice.

4. Ce probleme de igienă crezi că ridica viața în tranșee?

II. Analizează afișele de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Afiș de propagandă britanic

Fig. 2. Afiș de propagandă britanic

Fig. 3. Afișa de propagandă german

1. Care este mesajul transmis de fig. 1 din moment ce textul sună astfel: „Femeile britanice spun: DU-TE!”?

2. Care este mesajul transmis de fig. 2 din moment ce textul sună astfel: „Cine lipsește? Tu?”?

3. Care este mesajul transmis de fig. 3 din moment ce se prezintă un păianjen colorat ca un steag britanic care-și întinde pânza asupra Europei?

4. Crezi că aceste afișe se adresau rațiunii sau sentimentelor?

FIȘA 5. ROMÂNIA ȘI PRIMUL RĂZBOI MONDIAL

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Art. IV. Franța, Marea Britanie, Italia și Rusia se angajează să furnizeze României muniții și materiale de război ce vor fi transportate de vase românești sau aliate și tranzitate prin Rusia. Aceste livrări și transporturi vor trebui să fie afectate astfel încât să asigure sosirea în România în flux continuu a minimum 300 de tone pe zi, calculat la o lună de transport.”

Din Convenția militară semnată de România și Antanta (17 august 1916)

- B. „Nicio altă țară beligerantă nu a cunoscut în același timp, ca România, foamea, frigul, tifosul, ocupația – dublă ocupație, aceea a dușmanului, neamțul, și aceea mai înfricoșătoare a falsului aliat, rusul. Pentru a nu cădea sub povara acestei împătrite sau încincite cruci, României îi trebuia un curaj care sporea odată cu nenorocirea ei.”

Contele de Saint-Aulaire, *Confesiunile unui bătrân diplomat*

- C. „Art. X A. România retrocedează Bulgariei teritoriul bulgar ce i s-a dat prin Tratatul de pace București din 1913, cu o rectificare de graniță în favoarea Bulgariei. (...) B. România cedează puterilor aliate partea din Dobrogea aflată la nord de noua graniță descrisă sub A, până la Dunăre. (...) Art. XI România este de acord ca granița ei să fie supusă la o recificare în favoarea Austro-Ungariei.”

Din Tratatul de Pace de la București cu Puterile Centrale (7 mai 1918)

1. Ce angajamente decurg pentru Antanta din sursa A?

2. Din moment ce România trebuia să primească 300 de tone muniții zilnic, câte muniții trebuia să primească țara noastră într-o lună?

3. Cum descrie diplomatul francez, în sursa B, situația României? Numește cei doi dușmani.

4. Cui trebuia să cedeze teritorii România, conform sursei C? Despre ce teritorii este vorba?

5. Cum se numește în istoriografia românească teritoriul obținut de România în anul 1913?

II. Bifează varianta corectă de răspuns.

1. România a fost neutră în perioada 1913-1915.

2. La începutul Primului Război Mondial România era condusă de regele Carol I (1866-1914).

3. În 1914, România era aliată cu Antanta.

4. România a intrat în război, în anul 1916, de partea Puterilor Centrale.

5. În cazul victoriei, România urma să primească Transilvania, Bucovina și Basarabia.

6. În cazul victoriei, România urma să primească Banatul, Valea Timocului și Transnistria.

7. Bătălia de la Turtucaia a fost pierdută de Puterile Centrale.

8. România a învins la Mărăști, Mărășești și Oituz.

9. Ieșirea Rusiei din război a obligat România la un gest similar.

10. Pacea de la București din anul 1918 s-a semnat între România și Antanta.

11. Pacea de la București nu s-a mai aplicat datorită victoriei Antantei.

12. În 1918, s-a constituit România Mică.

FIȘA 6. TRATATELE DE PACE. NOUA HARTĂ A EUROPEI

I. Realizează legătura corectă între elementele din cele trei coloane.

Versailles	10 noiembrie1919	Turcia
Saint Germain	28 iunie1919	Ungaria
Neuilly	27 noiembrie1919	Bulgaria
Trianon	10 august1920	Austria
Sèvres	4 iunie1920	Germania

II. Bifează varianta corectă de răspuns.

1. Armata germană era limitată la 1 000 000 de soldați.
2. Alsacia și Lorena erau cedate Rusiei.
3. Era interzisă unirea Austriei cu Italia.
4. Franța pierdea întregul său imperiu colonial.
5. Germania trebuia să plătească despăgubiri de război în valoare de 132 de miliarde de mărci.
6. Unirea Transilvaniei cu România a fost recunoscută pe plan extern prin Tratatul de la Trianon.
7. Tratatul cu Turcia nu s-a mai aplicat.
8. Conferința de Pace s-a desfășurat la Londra între anii 1919-1921.
9. În cadrul Conferinței s-a luat decizia creării Societății Națiunilor.
10. SUA au ratificat rapid Tratatul de Pace cu Germania.

☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F
☐ A	☐ F

III. Enumeră cele patru imperii dispărute după Primul Război Mondial și trei state apărute pe ruinele lor.

FIȘA 7. VIAȚA COTIDIANĂ: ORGANIZAREA ORAȘELOR, LUMEA RURALĂ, INVENȚIILE ȘI VIAȚA CASNICĂ, DIVERTISMENTUL, SĂNĂTATEA OAMENILOR, CULTURA

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Marea Britanie este cel mai mult afectată, căci guvernul său, dorind să păstreze stabilitatea lirei sterline, practică o politică de deflație, care întreține marasmul economic și confuzia socială; ca atare, aici există în ianuarie 1921, un milion de șomeri și în iulie a aceluiași an 2,5 milioane de șomeri. În 1922, Italia are și ea 600 000 de șomeri, a căror existență favorizează Marșul asupra Romei al lui Mussolini. (...) În ceea ce privește Franța, dacă ea nu are, în 1922, decât 43 000 de șomeri, acest fapt este rezultatul lipsei de mână de lucru ca urmare a decimării populației în timpul războiului și a votării, la 23 aprilie 1919, a legii privind limitarea la opt ore a programului de muncă.”

Pierre Thibault, *Istoria universală*, vol. III

- B. „Întreaga Americă se lansează cu ardoare într-o adevărată cursă a prosperității. Metodele americane, normarea, standardizarea, taylorizarea, structurile economice, concentrarea capitalului și specializarea își alătură efectele, dând naștere unuia dintre acele procese de acumulare, proprii dezvoltării economice. Creditul se multiplică la infinit.”

René Rémond, *Istoria Statelor Unite ale Americii*

1. Care era situația economică a Marii Britanii, Italiei și Franței după război, conform sursei A?

2. După sursa A, ce efect a avut numărul mare de șomeri din Italia?

3. De ce erau așa de puțini șomeri în Franța, potrivit sursei A?

4. Care sunt sursele prosperității americane indicate de sursa B?

5. Definește, cu ajutorul internetului, următorii termeni: *deflație*, *standardizare* și *taylorizare*.

II. Încercuiește varianta corectă de răspuns.

- În perioada interbelică a luat amploare:
 - imigrarea de la sat la oraș
 - imigrarea de la oraș la sat
- Prosperitatea economică a încurajat dezvoltarea:
 - clasei de jos
 - clasei de mijloc
- La baza noii prosperități s-au aflat:
 - creditele acordate de bănci
 - economiile oamenilor simpli
- Industria bunurilor de larg consum a luat avânt fiindcă:
 - s-a dezvoltat societatea de consum
 - se făceau stocuri de către cei înstăriți
- Automobilul Ford Model T s-a produs în peste:
 - peste 1 000 000 de exemplare
 - peste 15 000 000 de exemplare
- Primul Campionat Mondial de fotbal s-a desfășurat în:
 - Argentina (1934)
 - Uruguay (1930)
- Jocurile Olimpice de la Berlin au avut loc în anul:
 - 1932
 - 1936

III. Studiază imaginea de mai jos și încercuiește varianta potrivită de răspuns.

Fig. 1. Reclamă la Coca-Cola din anul 1926

1. Este reclama sufletul comerțului?

 DA

 NU

2. Există și astăzi acest produs?

 DA

 NU

3. Precizarea că sunt vândute 7 milioane de sticle pe zi e o sugestie că ar trebui să cumperi și tu?

 DA

 NU

4. Reclama poate fi și o operă de artă?

 DA

 NU

FIȘA 8. FEMEIA, ÎN VIAȚA PUBLICĂ

I. Realizează corespondența corectă dintre cele două coloane.

Fizică și chimie
Emmeline Pankhurst
Aviatoare
Josephine Baker
Actriță
Virginia Woolf
Pictoriță

Marie Curie
Sufragetă
Amelia Earhart
Dansatoare
Greta Garbo
Scriitoare
Frida Kahlo

II. Rescrie următoarele enunțuri astfel încât să exprime un adevăr.

1. În 1903, Marie Curie a primit Premiul Nobel pentru Chimie.

2. În 1911, Marie Curie a primit Premiul Nobel pentru Fizică.

3. În 1928, Amelia Earhart a traversat Atlanticul de una singură.

4. Josephine Baker a cunoscut succesul în Suedia.

5. Greta Garbo a cunoscut succesul în Franța.

III. Numește personalitățile din imaginile de mai jos.

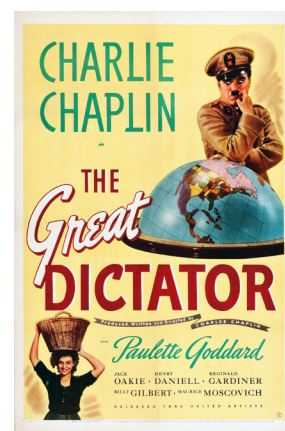
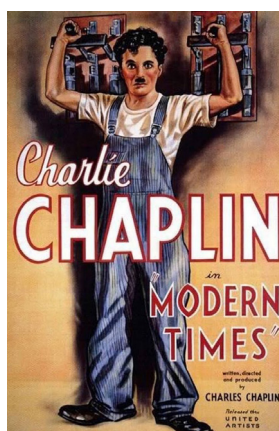
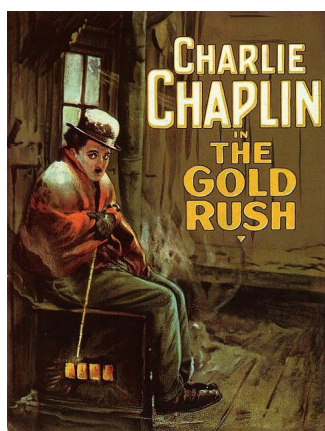
FIȘA 9. CINEMATOGRAFUL – ARTĂ ȘI INDUSTRIE

I. Realizează corespondența corectă între cele două coloane.

Marele jaf al trenului
Călătorie pe Lună
Nașterea unei națiuni
Goana după aur
Crucișătorul Potemkin
Metropolis

Fritz Lang
S.M. Eisenstein
Charlie Chaplin
David Wark Griffith
Georges Méliès
E.S. Porter

II. Mai jos, sunt înfățișate trei afișe de prezentare a unor filme în care a jucat Charlie Chaplin. Identifică respectivele filme.

III. Pune următorii ani la locul potrivit: 1895, 1915, 1925, 1927, 1929, 1932 și 1940.

1. Cinematograful a fost inventat de frații Lumière în anul _____ .
2. Filmul *Nașterea unei națiuni* a fost realizat în anul _____ .
3. În anul _____, a apărut în cinematografe pelicula *Metropolis*.
4. În anul _____, Charlie Chaplin a cunoscut din nou succesul cu filmul *Marele dictator*.
5. *Crucișătorul Potemkin* a fost regizat în anul _____ de către S.M. Eisenstein.
6. Premiile Oscar se decernează anual începând din _____ .
7. Prima ediție a Festivalului de Film de la Veneția a avut loc în anul _____ .

IV. Numește „marele dictator” parodiat de Charlie Chaplin în filmul *Marele dictator*.

FIȘA 10. CRIZE ECONOMICE

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Marea Depresiune a fost pentru adepții capitalismului un eveniment chiar mai traumatizant decât ascensiunea socialismului. Acest lucru s-a întâmplat mai ales în Statele Unite, unde a început criza (odată cu crahul din 1929 de pe Wall Street) și care au fost cel mai greu lovite de evenimente. Între 1929 și 1932, capacitatea de producție a scăzut cu 30% și șomajul a crescut de opt ori, de la 3 la 24%.”

Ha-Joon Chang, *Economia. Ghidul utilizatorilor*

B. „În plan economic, guvernul a introdus sistemul contingentărilor – vizând plata cu mărfuri românești a produselor importate, pentru a echilibra bugetul. (...) Astfel, în perioada 1930-1932, un număr de 22 de țări au dublat taxele la toate produsele pe care le importau, 41 au mărit parțial taxele la import, iar 21 au introdus sistemul de contingentare al exportului. (...) Printr-o politică de urmărire foarte atentă a situației bugetare, guvernul a reușit în decembrie 1932, pentru prima dată după aproape un an, să plătească la zi lefurile și pensiile.”

Ioan Scurtu, Gheorghe Buzatu, *Istoria românilor în secolul XX*

1. Pornind de la sursa A, precizează care țară a fost cel mai afectată de criza începută în 1929?

2. Cum au perceput această criză adepții capitalismului?

3. Cum a fost afectată economia SUA, potrivit sursei A?

4. Pe baza sursei B, explică ce este „sistemul contingentărilor”.

5. Conform sursei B, ce măsuri au luat statele afectate de criză în intervalul 1930-1932?

6. Ce a reușit guvernul României în decembrie 1932?

II. Studiază fotografiile de mai jos și răspunde la cerințe.

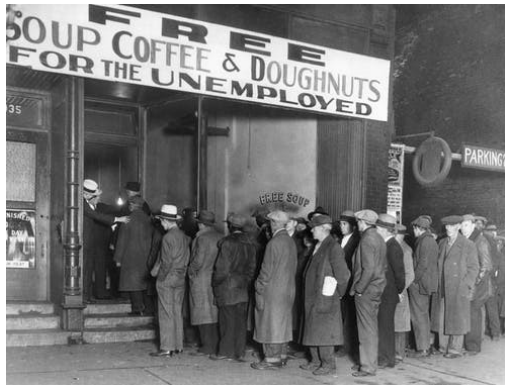

Fig. 1. Șomeri americani stând la coadă pentru o masă gratis

Fig. 2. Șomeri americani aflați în căutarea unui loc de muncă

1. În fig. 1 se poate observa mesajul „Gratis! Supă, cafea și gogoși pentru șomeri”. Ce îți sugerează numărul mare de persoane care stau la coadă?

2. În fig. 2 vedem doi șomeri americani în căutarea unui loc de muncă decent. Ce înțelegi printr-un „loc de muncă decent“?

3. De ce crezi că în mesajele pe care le afișează au precizat vârsta, că sunt familiști, iar cel din stânga că e veteran de război? În ce război crezi că a luptat?

FIȘA 11. CETĂȚEAN ȘI STAT ÎN DEMOCRAȚIE ȘI ÎN TOTALITARISM

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Adunările reprezentative sunt adesea persiflate de dușmanii lor ca fiind doar locuri de discuție și bavardage. Rareori am întâlnit o batjocură mai nelalocul ei. Nu știu cum ar putea o adunare reprezentativă să se manifeste mai cu folos decât în discuție, când subiectul de discuție îl constituie marile interese publice ale țării, iar fiecare propoziție rostită reprezintă fie opinia unei părți importante a națiunii, fie opinia unui individ în care o parte a națiunii și-a plasat încrederea.”

John Stuart Mill, *Despre guvernarea reprezentativă*

B. „Există mai multe șanse să vezi o cămilă trecând prin urechile acului decât să descoperi un om mare prin alegeri. Orice realizare extraordinară de când lumea și pământul s-a făcut prin acțiuni individuale. Cu toate acestea, cinci sute de persoane de valoare mai mult decât modestă iau decizii în problemele cele mai însemnate ale națiunii și instituie guverne care trebuie apoi, mai înainte de a rezolva fiecare chestiune în parte, să se pună de acord cu augusta adunare; politica o fac deci cei cinci sute.”

Adolf Hitler, *Mein Kampf*

1. Care dintre cele două surse exprimă un punct de vedere democratic? Dar unul totalitar?

2. Cu ce argumente respinge sursa A criticile neîntemeiate la adresa parlamentarismului, sufletul democrației?

3. Care este valoarea unei opinii exprimate într-o adunare reprezentativă, potrivit sursei A? Ce se află în spatele acesteia?

4. Care sunt obiecțiile sursei B față de parlamentarism?

5. De ce crezi că este sursa B atât de ostilă parlamentarismului? Este parlamentarismul compatibil cu totalitarismul?

6. De ce lovește sursa B într-unul dintre cele mai de preț drepturi ale omului, dreptul de a alege? Poate fi o persoană fericită fără dreptul de a alege?

7. Care dintre cele două surse încurajează cooperarea? Dar individualismul?

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Stalin alături de dictatorul chinez Mao Zedong

Fig. 2. Camera Comunelor la începutul secolului al XIX-lea

1. Ce caracteristică a regimurilor dictatoriale este evidențiată de fig. 1?

2. Ce caracteristică a regimurilor democratice este evidențiată de fig. 2?

3. Pornind de la cele două imagini și cu ajutorul cunoștințelor anterioare, enumeră caracteristicile care fac din democrație un regim net superior oricărei dictaturi.

III. Realizează legăturile în mod corect.

Libertatea presei		Cultul personalității
Partid unic		Puterea poporului
Alternarea la guvernare	DEMOCRAȚIE	Cenzură
Lider unic	TOTALITARISM	Alegeri libere
Teroare		Libertatea cuvântului
Pluripartidism		Parlamentarism

IV. Analizează tabelul de mai jos și alege regimul pe care îl consideri cel mai potrivit pentru cetățeni: 1, 2, 3 sau 4.

1. Democrație reprezentativă	2. Democrație directă	3. Dictatură autoritară	4. Dictatură totalitară
Cetățenii își aleg reprezentanții la termene fixe	Deciziile sunt luate în mod direct de către cetățeni prin plebiscit	Puterea politică aparține unei persoane sau unui grup restrâns	Toată putere aparține unei singure persoane
Reprezentanții sunt preocupați de binele poporului	Poporul alege în mod nemijlocit ceea ce este mai bine pentru el	Conducătorul folosește puterea după bunul plac, în propriul avantaj	Liderul și partidul unic controlează în mod total societatea, inclusiv gândurile și viața privată
Puterea vine doar de la popor	Puterea aparține poporului	Puterea se întemeiază pe sprijinul armatei, poliției politice etc.	Puterea se sprijină pe terorizarea sistematică a poporului

FIȘA 12. UN MODEL DEMOCRATIC – SUA

I. Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Art. I - Sec. 1. Cu toată puterea legislativă este învestit Congresul Statelor Unite, care este compus din Senat și Camera Reprezentanților. (...) Art. II – Sec. 1. Cu puterea executivă este învestit Președintele Statelor Unite ale Americii. Mandatul acestuia este de patru ani. (...) Art. III – Sec. 1. Cu puterea judecătorească în Statele Unite este învestită Curtea Supremă și alte tribunale inferioare pe care le va crea Congresul atunci când va fi necesar.”

Din Constituția Statelor Unite ale Americii (1787)

B. „Sec. 1. Nicio persoană nu va fi aleasă în funcția de președinte mai mult de două ori, și nicio persoană care a deținut funcția de președinte, pentru mai mult de doi ani dintr-un mandat câștigat de o altă persoană nu va putea fi aleasă pentru mai mult de un mandat.”

Din Amendamentul XXI al Constituției SUA (1951)

1. Ce principiu constituțional reiese din sursa A, având în vedere că sunt pomenite trei puteri?

2. Care sunt cele trei puteri numite de sursa A și de cine sunt ele deținute?

3. Care sunt cele două camere ale Congresului SUA pomenite de sursa A? Dar ale Parlamentului României?

4. Ce este un amendament? Câte amendamente are în prezent Constituția SUA? Caută detalii on-line.

5. De ce crezi că a fost necesar un amendament pentru limitarea numărului de mandate pe care le poate obține un președinte american? A existat un președinte american care a avut mai mult de două mandate?

6. În ce situație crezi că ar putea un președinte american să dețină funcția pentru o perioadă mai mică de patru ani, situație amintită de sursa B?

7. Potrivit sursei A, în SUA există funcția de prim-ministru?

8. Conform Constituției României, câte mandate are voie să dețină un președinte, și din câți ani este alcătuit un mandat?

II. Realizează legătura corectă între cele două coloane.

Woodrow Wilson	1933-1945
Warren Harding	1929-1933
Calvin Coolidge	1923-1929
Herbert Hoover	1921-1923
Franklin Delano Roosevelt	1913-1921

III. Care dintre amendamentele Constituției SUA a interzis consumul de băuturi alcoolice și când a fost acesta anulat?

FIȘA 13. COMUNISMUL. NAZISMUL

I. Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Tovarășul Stalin, devenit Secretar General, ar concentra în mâinile sale o autoritate nelimitată și nu sunt sigur că va fi întotdeauna capabil s-o folosească cu suficientă rețineră. Tovarășul Troțki, pe de altă parte, după cum a arătat opoziția sa față de Comitetul Central în chestiunea Comisariatului Popular pentru Comunicații, se distinge nu numai printr-o deosebită abilitate. Este, probabil, persoana cea mai capabilă din actualul Comitet Central, dar a dovedit o excesivă siguranță de sine și o preocupare prea mare pentru latura pur administrativă a muncii.”

Din Testamentul lui Lenin

B. „Ziua de 30 ianuarie nu marca sfârșitul unui marș triumfal politico-electoral al național-socialiștilor și nu era nici rezultatul gravei crize economice care, începând din 1929, cuprinsese și Germania. Hitler nu a fost o întâmplare, dar nici o necesitate imperioasă. Hitler a fost dorit. Coaliția forțelor și intereselor care l-au adus la putere nu era mai puțin complexă și ambivalentă decât mișcarea național-socialistă însăși.”

Norbert Frei, *Statul Führerului*

1. Ce pericol ar fi pândit Uniunea Sovietică dacă Stalin ar fi devenit Secretar General al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, conform sursei A?

2. Pe cine crezi că ar fi preferat în fruntea partidului Lenin, potrivit sursei A? Ce calități și defecte avea preferatul său?

3. Odată ajuns în fruntea URSS, Stalin s-a comportat așa cum a anticipat Lenin, a abuzat de puterea sa nelimitată? Caută detalii on-line.

4. Ce s-a întâmplat la 30 ianuarie 1933, eveniment invocat dar neprecizat de sursa B?

5. Ce spune sursa B despre felul în care a ajuns Hitler la putere? Putea fi împiedicată ascensiunea sa?

6. De cine crezi că a fost Hitler dorit, așa cum sugerează sursa B? Cine avea interes să-l vadă cancelar al Germaniei?

II. Citește textul și studiază imaginea pentru a răspunde la cerință.

Fig. 1. Clădirea Reichstagului în flăcări (1933)

- Clădirea Reichstagului (Parlamentul german) a fost distrusă de un incendiu la 27 februarie 1933. Hitler i-a indicat pe comuniștii germani drept vinovați pentru cele întâmplate. Astfel, l-a convins pe președintele Hindenburg să-i acorde puteri depline pentru a lupta cu pericolul comunist. Hitler s-a folosit de aceste puteri pentru a distruge democrația germană. Mai târziu, au apărut dovezi că incendiul a fost pus la cale de naziști. De ce ar fi făcut Hitler una ca asta?

FIȘA 14. RELAȚIILE INTERNAȚIONALE. AGRESIUNEA STATELOR TOTALITARE

I. Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Incidentul manciurian a stârnit reacția Societății Națiunilor. O comisie condusă de lordul britanic Lytton s-a deplasat în Manciuria în 1932 pentru a investiga. Pe baza raportului său, în februarie 1933, Adunarea Generală a Societății Națiunilor a condamnat acțiunile Japoniei, care s-a retras prompt din Societate.”

Kenneth G. Henshall, *Istoria Japoniei*

B. „Germania, Marea Britanie, Franța și Italia, luând în considerare faptul că s-a ajuns la o înțelegere de principiu privind cesiunea către Germania a Regiunii Sudete, teritoriu german, au convenit asupra următorilor termeni și condiții prin care să se realizeze mai sus-amintita cesiune, și prin semnarea acestui acord toate părțile implicate devin răspunzătoare pentru implementarea sa: 1. Evacuarea va începe la 1 octombrie. 2. Marea Britanie, Franța și Italia sunt de acord ca evacuarea teritoriului să se încheie la 10 octombrie.”

Din Acordul de la München (29 septembrie 1938)

1. Ce organizație internațională a reacționat la agresiunea japoneză asupra Chinei care a dus la ocuparea Manciuriei, potrivit sursei A?

2. Cine a condus comisia care a investigat agresiunea? La ce a servit raportul întocmit de aceasta? Cum a reacționat Japonia?

3. Ce țări au obligat Cehoslovacia să cedeze Germaniei Regiunea Sudetă, după sursa B? De ce crezi că au procedat așa?

4. Ce spune sursa B despre când avea să înceapă și să se încheie evacuarea regiunii?

5. A ajutat atitudinea conciliatoare a Franței și Marii Britanii față de Germania nazistă la menținerea păcii în Europa?

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

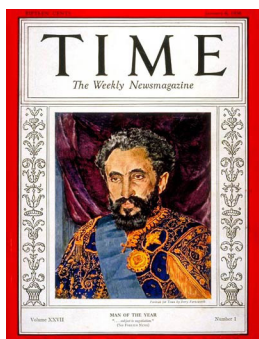

Fig. 1. Împăratul Etiopiei, omul anului 1935, conform revistei americane „Time“

Fig. 2. Artileriști italieni în Etiopia (1936)

1. De ce crezi că a fost declarat împăratul Etiopiei omul anului 1935?

2. De ce au invadat italienii Etiopia? Cum și-au justificat agresiunea? Caută detalii on-line.

3. Numește marele diplomat român care a condamnat în cadrul Societății Națiunilor agresiunea Italiei.

FIȘA 15. AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL: ALIANȚE MILITARE ȘI FRONTURILE DE LUPTĂ (1939-1945)

I. Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Chiar dacă mari porțiuni din Europa și multe state vechi și cunoscute au căzut sau ar putea să cadă în ghearele Gestapo-ului și a odioasei stăpâniri naziste, nu vom capitula, nu vom eșua. Vom lupta până la capăt. Vom lupta în Franța, vom lupta pe mări și oceane, vom lupta cu încredere sporită și cu tot mai multă forță în aer, ne vom apăra insula, indiferent cât ne va costa. Vom lupta pe plaje, vom lupta pe aerodromuri, vom lupta pe câmpuri și străzi, vom lupta pe dealuri; nu ne vom preda niciodată.”

Dintr-un discurs ținut de Winston Churchill în Camera Comunelor (4 iunie 1940)

- B. „Ieri, 7 decembrie 1941 – o dată care va rămâne întipărită în memoria noastră drept ziua infamiei – Statele Unite ale Americii au fost atacate deliberat și prin surprindere de forțele navale și aeriene ale Imperiului Japonez. Statele Unite se aflau în relații pașnice cu această națiune și, la solicitarea Japoniei, negociau cu guvernul și împăratul său căi pentru păstrarea păcii în zona Pacificului. (...) Indiferent cât va dura să respingem această invazie premeditată, poporul american prin dreptatea cauzei sale va obține o victorie totală.”

Dintr-un discurs al președintelui american F.D. Roosevelt (8 decembrie 1941)

- C. „În determinarea lor de nezdruccinat de a nu lăsa armele până nu vor obține izbânda în războiul împotriva SUA și Angliei, guvernele Germaniei, Italiei și Japoniei au convenit asupra următoarelor puncte: Art. I. Germania, Italia și Japonia vor lupta împreună în războiul impus lor de către SUA și Anglia, prin toate mijloacele aflate la dispoziția lor, până la obținerea victoriei.”

Dintr-un discurs ținut de Adolf Hitler în fața Reichstag-ului (11 decembrie 1941)

1. Conform sursei A, Winston Churchill lua în calcul încheierea unei păci cu Germania nazistă?

2. Avea Marea Britanie de gând să lupte până la capăt?

3. Cum a fost atacată baza americană de la Pearl Harbour, după sursa B?

4. Ce fel de relații aveau SUA cu Japonia în momentul atacului?

5. Cum prevedea președintele american că avea să se încheie războiul cu Japonia? A avut dreptate?

6. Cât s-au angajat să lupte Germania, Italia și Japonia, potrivit sursei C?

7. Cum interpretezi citatul „în războiul impus lor de SUA și Anglia”, din moment ce SUA au fost atacate de Japonia, nu invers?

8. De ce crezi că s-au angajat Germania și Italia în războiul împotriva Americii?

II. Cercetează harta de mai jos și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Europa în anul 1942

1. Enumeră aliații Germaniei naziste (portocaliu și galben).

2. Enumeră statele care luptă împotriva Germaniei naziste (roșu).

3. Enumeră teritoriile ocupate de Germania nazistă (verde-deschis).

4. Enumeră teritoriile controlate de Regimul de la Vichy.

5. Enumeră statele neutre (mov și maro).

III. Studiază tabelul de mai jos și răspunde la cerințe.

Țară	Victime din rândul militarilor	Victime civile	% din totalul populației avute în 1939
URSS	7 500 000	10 300 000	12%
China	3 500 000	10 000 000	2,2%
Germania	3 850 000	3 810 000	7%
Polonia	320 000	5 500 000	14%
Japonia	1 220 000	700 000	3%
Iugoslavia	410 000	1 400 000	10.0%
România	300 000	200 000	2,8%

Fig. 2. Țările cu cele mai mari pierderi de vieți omenești din război

1. Calculează câți militari au pierdut cele șapte state menționate în tabel? Dar civili?

2. Care sunt pierderile totale suferite de toate aceste state?

3. Cum îți explici faptul că, în general, victimele civile sunt mai numeroase decât cele din rândurile militarilor?

4. Dacă ne raportăm la procentul pierderilor, care sunt cele trei state cu cele mai mari pierderi de vieți omenești?

5. Aproximativ câți oameni și-au pierdut viața în al Doilea Război Mondial?

FIȘA 16. ROMÂNIA ȘI AL DOILEA RĂZBOI MONDIAL

I. Citește sursele de mai jos și răspunde la cerințe.

- A. „Ostași, vă ordon: treceți Prutul! Zdrobiți vrăjmașii din răsărit și miazănoapte. Dezrobiți din jugul roșu al bolșevismului pe frații noștri cotropiți. Reîmpliniți în trupul țării glia străbună a Basarabilor și codri voievodali ai Bucovinei, ogoarele și plaiurile voastre. (...) Veți luptat cot la cot, suflet de suflet, lângă cea mai glorioasă armată a lumii. (...) Ei luptă pe pământul moldovean, pentru granițele noastre și pentru dreptatea lumii. Fiți vrednici de cinstea pe care v-au făcut-o istoria, Armata Marelui Reich și neîntrecutul ei comandant, Adolf Hitler.”

Din ordinul de zi către armată al generalului Ion Antonescu (22 iunie 1941)

- B. „Români, În ceasul cel mai greu al istoriei noastre am socotit, în deplină înțelegere cu Poporul Meu, că nu este decât o singură cale pentru salvarea Țării de la o catastrofă totală: ieșirea din alianța noastră cu puterile Axei și imediata încetare a războiului cu Națiunile Unite.”

Din proclamația către țară a regelui Mihai I (23 august 1944)

1. Ce operațiuni militară de amploare a fost declanșată la 22 iunie 1941?

2. Conform sursei A, era îndreptățită acțiunea militară a României împotriva URSS, având în vedere că aceasta a ocupat prin forță și intimidare Basarabia, nordul Bucovinei și Ținutul Herța?

3. Cum îți explici faptul că în sursa A se găsesc elogii exagerate la adresa armatei germane și a lui Adolf Hitler?

4. Având în vedere faptul că din perspectiva Germaniei atacul asupra URSS a fost un război expansionist și ideologic, este corectă afirmația că armata germană luptă „pentru granițele noastre și dreptatea lumii”?

5. A fost exactă aprecierea lingușitoare a lui Ion Antonescu că Hitler era un comandant de oști neîntrecut, din moment ce Germania a pierdut războiul de o manieră categorică, provocând suferințe inimaginabile?

6. Ce catastrofă amenința România în 1944?

7. Ce soluție a ales regele Mihai pentru a salva țara de la o catastrofă iminentă, conform sursei B?

8. Ce alianță a părăsit România la 23 august 1944 și cărei alianțe i s-a alăturat? Cât de important a fost actul săvârșit de regele Mihai?

II. Studiază imaginile și tabelul alăturat și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Bombardiere americane B-24 deasupra Ploieștiului (1944)

Fig. 2. Bombardarea Bucureștiului de către aviația americană (4 aprilie 1944)

Atacator	Obiective atacate	Forțe atacator	Pierderi atacator	Pierderi atacat
Aviația SUA – Op. Tidal Wave (1 aug. 1943)	Zona petroliferă Ploiești-Câmpina	177 de bombardiere B-24 decolate din Libia	41 de bombardiere, 147 decedați, 116 prizonieri	Avarii rafinării, 120 decedați, 335 răniți
Aviația SUA (4 apr. 1944)	Bucureștiul	220 bombardiere B-17 și 93 B-24	7 bombardiere	Pagube materiale, 2 942 decedați, 2 126 răniți
Aviația SUA (5 apr. 1944)	Rafinăriile și instalațiile feroviare de la Ploiești	136 de bombardiere B-24 și 90 de bombardiere B-19	13 bombardiere	262 decedați, 361 răniți
Aviația britanică (15/16 aprilie 1944)	Turnu Severin – bombardament britanic nocturn	83 bombardiere Wellington	Minore	Pagube materiale și 162 decedați

1. De ce crezi că au bombardat anglo-americanii România? În ce relații se afla România cu Marea Britanie și SUA?

2. De ce au bombardat cu predilecție zonele petrolifere și căile de transport (vase, porturi, trenuri, gări, căi ferate etc.)?

3. Conform informațiilor din tabel, cine a suferit cel mai mult de pe urma acestor atacuri aeriene?

4. Crezi că prin atacarea Bucureștiului aviația americană a urmărit demoralizarea populației?

5. De ce crezi că aviația britanică a bombardat Turnu Severin noaptea, în ziua de Paște? A fost doar o coincidență?

FIȘA 17. CONFERINȚA DE PACE

Așază următorii termeni la locul potrivit.

- Berlin-Roma-Tokio; (28 noiembrie – 2 decembrie 1943); Ialta; Potsdam; Nürnberg; Paris; (20 noiembrie 1945 – 1 octombrie 1946); 12 condamnări; moarte; Hermann Göring; Italia, România, Ungaria, Bulgaria, Finlanda; 10 februarie 1947; despăgubiri de război; 300 000 000 \$; URSS

Lupta împotriva Axei _____

Acorduri privind lumea postbelică

Conferința de la Teheran (_____)	Conferința de la _____ (4-11 februarie 1945)	Conferința de la _____ (16 iul. – 2 aug. 1945)
-------------------------------------	---	---

Procesul de la _____

Conferința de Pace de la _____

S-a desfășurat în intervalul _____
și a pronunțat _____ condamnări
la _____ printre care și

Semnarea tratatelor de pace cu _____

la _____

România urma să plătească

_____ în valoare de
_____ către _____

FIȘA 18. NOILE MIJLOACE DE DISTRUGERE A OAMENILOR

I. Studiază imaginile de mai jos și completează tabelul cu informațiile potrivite obținute cu ajutorul internetului (folosește smartphone-ul).

Fig. 1-2 Tancul sovietic T-34, probabil cel mai bun din al Doilea Război Mondial

Intrarea în producție		Motor	
Abandonarea producției		Armament principal	
Exemplare construite		Armament secundar	
Variante		Echipaj	
Greutate		Puncte tari	
Blindaj		Puncte slabe	

II. Studiază imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

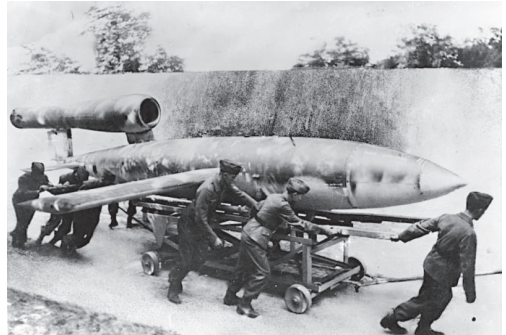

Fig. 3. Racheta de croazieră germană V1

Fig. 4. Racheta balistică germană V2

1. De ce crezi că au produs germanii aceste arme?

2. Au schimbat rachetele V1 și V2 soarta războiului?

3. Litera V este abrevierea cărui cuvânt din limba germană?

4. Cum se numește savantul care a coordonat proiectul care a dus la producerea celor două rachete? Ce s-a întâmplat cu el după război? Caută detalii on-line cu ajutorul smartphone-ului.

III. Cercetează următoarele fotografii, documentează-te on-line și răspunde la cerințe.

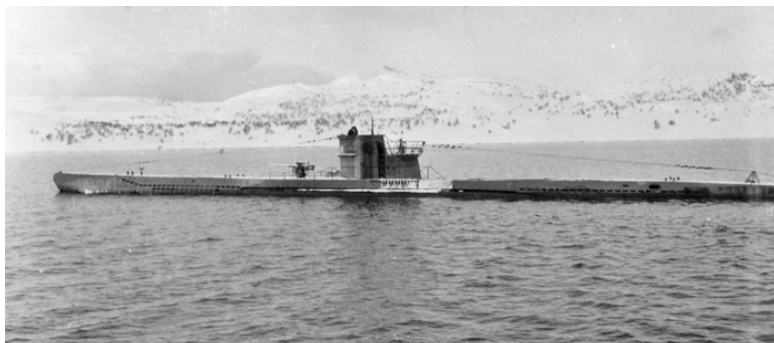

Fig. 5. Submarinul german U-378 din clasa VII, varianta C

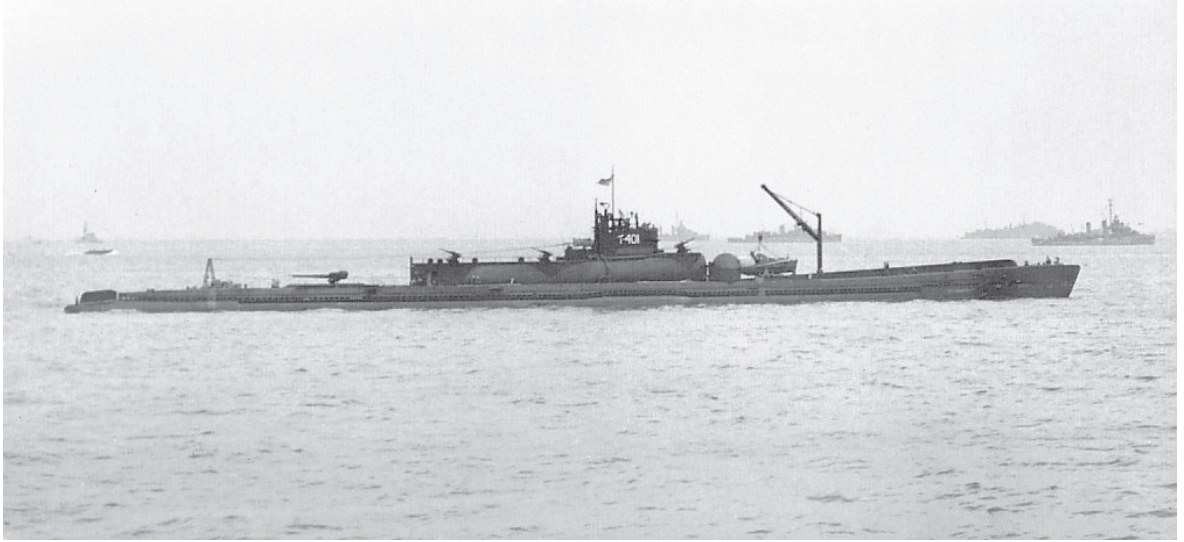

Fig. 6. Submarinul japonez I-401 din clasa Sentoku putea transporta trei avioane care decolau cu ajutorul unei catapulte, la fel ca de pe un portavion

1. În ce mediu luptă un submarin, sub apă sau la suprafața acesteia?

2. Care sunt armele submarinului? Ce se observă pe puntea submarinelor din imagini?

3. De ce au folosit germanii foarte multe submarine în Atlantic împotriva anglo-americanilor? Ce urmăreau să obțină? Ai în vedere faptul că Marea Britanie este o țară insulară.

FIȘA 19. VIAȚA PE FRONT ȘI ÎN „FRONTUL DE ACASĂ”

I. Pune următoarele cuvinte la locul potrivit astfel încât textul de mai jos să aibă sens.

comis-o; mitul; criminali de război; propagandistic; naziștii; elita poloneză; superioare; Smolensk; Katyn; 1940; NKVD; 20 000; Stalin; 1939; Doilea Război Mondial; Polonia; 23 august 1939; Ribbentrop-Molotov.

- Prin Pactul _____ din _____ Germania nazistă și Uniunea Sovietică și-au împărțit _____. Germania a declanșat al _____ prin atacarea Poloniei la 1 septembrie _____. La 17 septembrie 1939, Polonia a fost atacată și de către URSS. Sovieticii au capturat numeroși prizonieri de război polonezi. Din ordinul lui _____, mai bine de _____ dintre aceștia au fost executați de poliția secretă sovietică _____, în primăvara anului _____, în pădurea de la _____, aflată în apropierea orașului _____. Majoritatea celor uciși erau persoane cu studii _____ ceea ce înseamnă că sovieticii au vrut să elimine _____. În 1943, _____ au descoperit gropile comune și le-au folosit _____ împotriva sovieticilor, încercând să arate că aceștia sunt _____. Propaganda stalinistă a lansat _____ că masacrul a fost pus la cale de naziști pentru a-i acuza pe sovietici de o crimă pe care nu au _____.

II. Studiază următoarele fotografii și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Dresden după bombardamentele aliate din februarie 1945

Fig. 2. Refugiați de război francezi care fug din calea armatelor germane (1940)

1. Cu ce scop au bombardat beligeranții orașele inamice?

2. Care erau principalele victime ale acestor bombardamente, civilii sau militarii?

3. Bombardarea populației civile reprezintă o crimă de război?

4. Ce este un refugiat de război? Există și în zilele noastre refugiați de război?

FIȘA 20. HOLOCAUSTUL

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Art. I Al. 1. Căsătoriile între evrei și cetățenii de sânge german sunt interzise. Căsătoriile deja încheiate sunt anulate, chiar dacă sunt încheiate în altă țară pentru a ocoli această lege. Al. 2. Procedura de anulare nu poate fi inițiată decât de un procuror. Art. 2. Sunt interzise legăturile extraconjugale dintre evrei și cetățenii germani. Art. 3. Evreii nu pot angaja ca menajere femei germane sub vârsta de 45 de ani.”

Din legea pentru protecția sângelui și onoarei germane (Nürnberg, 1935)

B. „Armatele română și germană au împușcat 12 000-20 000 de evrei în Basarabia și Bucovina în iulie și august 1941. Forțele române au ucis în același fel un număr estimativ de 15 000-20 000 de evrei la Odessa în octombrie 1941. Dintre cei 147 000 de evrei care au fost deportați din Bucovina și Basarabia în Transnistria între 1941 și 1943, cel puțin 90 000 au murit, majoritatea de tifos și de inaniție.”

Dennis Deletant, *Aliatul uitat al lui Hitler. Ion Antonescu și regimul său*

C. „Îmi este absolut imposibil să construiesc totul pe baza morții, mizeriei sau confuziei. Văd cum lumea se transformă din ce în ce mai mult într-un deșert, aud tot mai tare tunetul care se apropie și ne va omorî și pe noi, simt suferința milioaneilor de oameni, și totuși, dacă privesc cerul, mă gândesc că toate acestea vor lua iarăși o întorsătură bună, că și cruzimea asta se va sfârși, că pacea și liniștea vor reveni în ordinea lumii.”

Jurnalul Annei Frank

1. Ce interdicții impunea regimul nazist, conform sursei A?

2. Cu ce scop crezi că au luat naziștii aceste hotărâri? Aveau deja în minte ideea exterminării evreilor?

3. De ce crime se face vinovat regimul Ion Antonescu, potrivit sursei B?

4. Cum i se pare lumea Annei Frank? Ce teamă o încearcă?

5. Renunță micuța Anna Frank la speranța că într-o bună zi lumea va fi un loc mai bun?

II. Privește imaginile de mai jos și răspunde la cerințe.

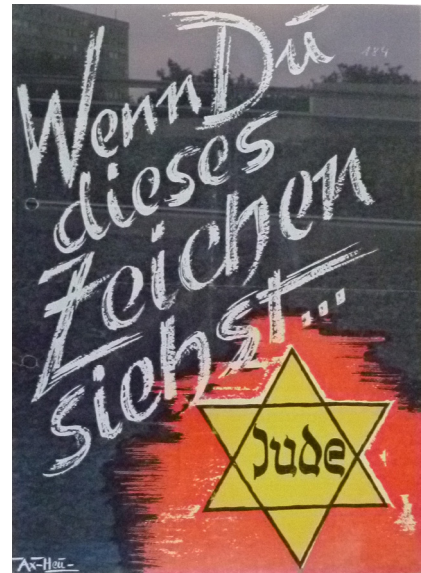

Fig. 1-2. Afișe antisemite create de propaganda germană

1. Ce insinuează fig. 1 având în vedere faptul că este prezentat un domn rubicond, îmbrăcat elegant, cu bijuterii și trabuc, în opoziție cu forța și tăria bărbaților germani?

2. Ce mit al propagandei antisemite naziste este folosit în acest afiș, din moment ce la pieptul domnului elegant se află steaua lui David alături de drapelele Marii Britanii, Uniunii Sovietice și Statelor Unite?

3. Cum interpretezi îndemnul din fig. 1, „Împreună îl vom zdrobi!”?

4. Crezi că afișul din fig. 2 a fost creat să inspire ură față de evrei, din moment ce este evidențiată steaua lui David, înconjurată de culoarea sângelui și mesajul: „Când vei vedea acest semn...”?

III. Analizează imaginea de mai jos și răspunde la cerințe.

	Inamici politici	Deținuți de drept comun	Străini condamnați la muncă forțată	Martorii lui Iehova	Homosexuali	Antisociali	Rromi
Culorile de bază							
Semn pentru recidiviști							
Lucrătorii din batalioanele de muncă							
Însemne pentru evrei							

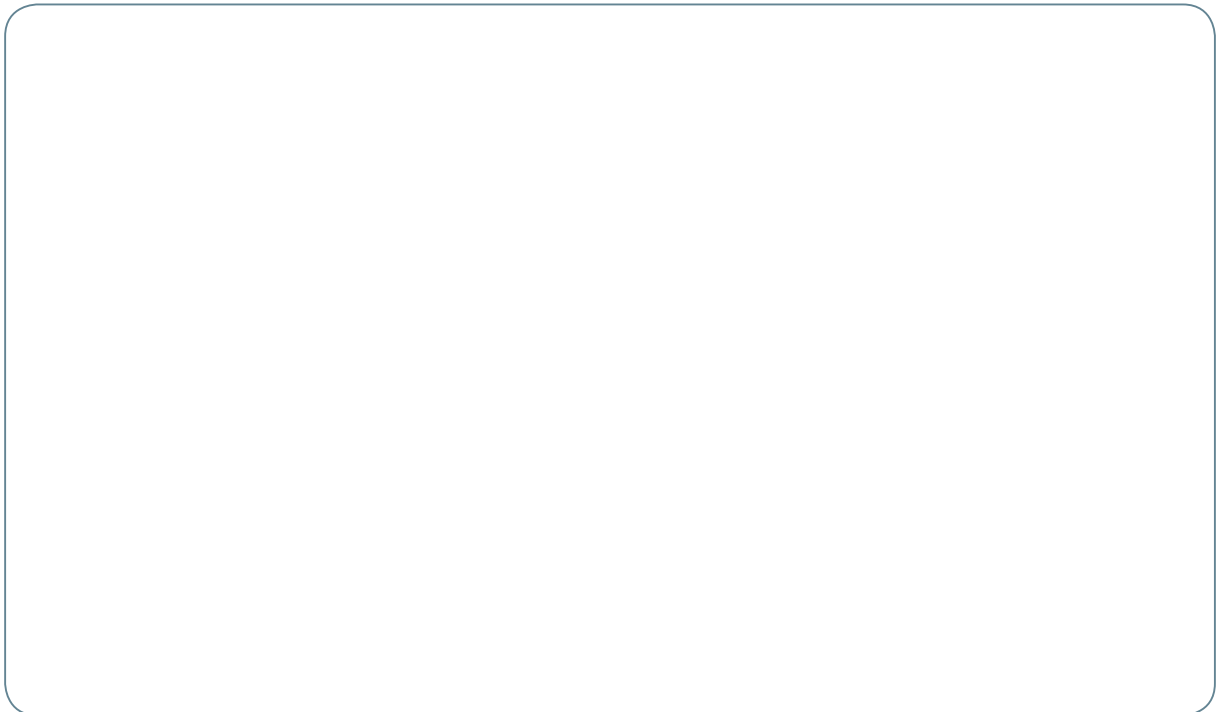
Fig. 3. Clasificarea deținuților în lagărele germane

1. Conform informațiilor din imagine, intoleranța nazistă avea la bază doar criteriile rasiale?

2. De ce crezi că existau semne speciale pentru evrei?

3. Ce crezi că reprezentau batalioanele de muncă și la ce le foloseau naziștii?

4. Consideră că ești un deținut politic, evreu, recidivist din batalioanele de muncă. Desenează semnul care ți s-ar fi acordat.

FIȘA 21. RECONSTRUCȚIE ȘI MODELE ALE DEZVOLTĂRII ECONOMICE. VIAȚA COTIDIANĂ – DE LA DRAMELE RĂZBOIULUI LA PROSPERITATE

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „A apărut o nouă aliniere a forțelor politice. Cu cât războiul rămâne mai mult în urmă, cu atât mai mult se mărește falia dintre cele două tendințe majore ale perioadei postbelice, care corespund diviziunii forțelor politice în două mari tabere: tabăra imperialistă și antidemocratică, pe de-o parte, și tabăra antiimperialistă și democratică, de cealaltă parte. Principala forță a taberei imperialiste este SUA. Aliatele sale sunt Marea Britanie și Franța. (...) Imperialiștii sunt sprijiniți, de asemenea, de statele care posedă colonii, precum Belgia și Olanda, și de țări cu regimuri reacționare și antidemocratice cum sunt Grecia și Turcia.”

Din discursul ținut de Andrei Jdanov cu ocazia creării Cominform (1947)

B. „Locuitorii planetei privesc spre un viitor nesigur, compus în egală măsură din mari speranțe și mari temeri. În aceste vremuri de îndoială, ei așteaptă de la Statele Unite mai mult ca oricând bunăvoință, suport și îndrumare înțeleaptă. Prin urmare, este potrivit să ne folosim de această ocazie să proclamăm în fața lumii principiile după care trăim și scopurile pe care le urmărim. Poporul american stă ferm lângă idealurile care l-au inspirat de la începuturile istoriei sale. Noi credem că toți oamenii sunt egali în fața legii și justiției și au șanse egale de a se bucura de prosperitate. Noi credem că toți oamenii au dreptul să gândească și să se exprime liber. Noi credem că toți oamenii sunt egali pentru că au fost creați după chipul și asemănarea lui Dumnezeu. De la aceste idealuri nu vom abdica niciodată.”

Din discursul inaugural al președintelui american Harry S. Truman (20 ianuarie 1949)

1. Numește cele două tabere enunțate de către Jdanov în sursa A.

2. Din cine este compusă prima tabără, conform lui Jdanov?

3. Din cine crezi că era alcătuită a doua tabără, dată fiind compoziția primei tabere, după sursa A?

4. Din moment ce URSS a ocupat și comunizat partea de est a Europei, e adevărată afirmația lui Jdanov că SUA era o putere imperialistă, iar Uniunea Sovietică o putere antiimperialistă?

5. Având în vedere că pe baza ideologiei comuniste au fost create regimuri totalitare, este adevărată pretenția lui Jdanov că URSS și aliatele sale erau state democratice?

6. Care sunt idealurile după care se ghida politica americană, potrivit sursei B?

7. Sunt aceste idealuri compatibile cu democrația autentică?

8. Pe baza studierii critice a celor două surse, alege varianta corectă.

- a. Tabăra democratică și antiimperialistă (SUA și aliatele sale) și tabăra antidemocratică și imperialistă (URSS și aliatele sale);
- b. Tabăra democratică și antiimperialistă (URSS și aliatele sale) și tabăra antidemocratică și imperialistă (SUA și aliatele sale).

II. Studiază cu atenție următoarele imagini și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Afiș vest-german promotor al Planului Marshall

Fig. 2. Afiș american despre Planul Marshall (1950)

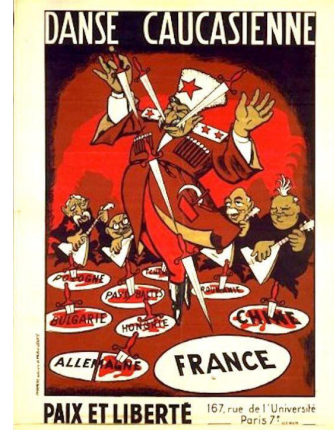

Fig. 3. Comunizarea Europei de Est în viziunea unui caricaturist francez

1. Cum interpretezi mesajul din fig. 1, „Drum liber pentru Planul Marshall”?

2. Explică mesajul din fig. 2, „Indiferent de vreme, vom atinge prosperitatea împreună”.

3. Pornind de la steagurile evidențiate în fig. 2, numește trei țări care au beneficiat de ajutor prin Planul Marshall. Câte state au primit ajutor prin acest plan? Au fost ajutate și țările comuniste?

4. Ce țări au fost înjunghiate de către Stalin, conform fig. 3? De ce a fost lovită doar jumătate din Germania? Care este următoarea victimă?

FIȘA 22. DECLARAȚIA UNIVERSALĂ A DREPTURILOR OMULUI

Extrage din citatele de mai jos, provenite din Declarația Universală a Drepturilor Omului, drepturile de care se bucură orice om.

Citat	Drepturi
Articolul 1. Toate ființele umane se nasc libere și egale în demnitate și în drepturi. Ele sunt înzestrate cu rațiune și conștiință și trebuie să se comporte unele față de altele în spiritul fraternității.	
Articolul 3. Orice ființă umană are dreptul la viață, la libertate și la securitatea persoanei sale.	
Articolul 5. Nimeni nu va fi supus la torturi, nici la pedepse sau tratamente crude, inumane sau degradante.	
Articolul 7. Toți oamenii sunt egali în fața legii și au, fără nicio deosebire, dreptul la o egală protecție a legii. Toți oamenii au dreptul la o protecție egală împotriva oricărei discriminări care ar viola prezenta Declarație și împotriva oricărei provocări la o asemenea discriminare.	
Articolul 9. Nimeni nu trebuie să fie arestat, deținut sau exilat în mod arbitrar.	
Articolul 12. Nimeni nu va fi supus la imixtiuni arbitrare în viața sa personală, în familia sa, în domiciliul lui sau în corespondența sa, nici la atingeri aduse onoarei și reputației sale. Orice persoană are dreptul la protecția legii împotriva unor asemenea imixtiuni sau atingeri.	
Articolul 18. Orice om are dreptul la libertatea de gândire, de conștiință și religie; acest drept include libertatea de a-și schimba religia sau convingerea, precum și libertatea de a-și manifesta religia sau convingerea, singur sau împreună cu alții, atât în mod public, cât și privat, prin învățătură, practici religioase, cult și îndeplinirea riturilor.	

FIȘA 23. PROTESTUL TINEREI GENERAȚII

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Dar după o sută de ani, trebuie să ne confruntăm cu tragica realitate că afroamericanii nu sunt încă liberi. După o sută de ani, viața afroamericanilor este marcată de cătușele segregării și de lanțurile discriminării. După o sută de ani, afroamericanii trăiesc pe o insulă de sărăcie în mijlocul unui vast ocean de prosperitate. După o sută de ani, afroamericanii zac încă la periferia societății americane exilați în propria țară.”

Din discursul „Am un vis” al lui Martin Luther King (28 august 1963)

B. „Spre sfârșitul președinției sale, în 1968, Johnson nu mai putea apărea în public, cu excepția bazelor militare sau a altor locuri în care protestatarii violenți puteau fi ținuți fizic la distanță. Deși era președinte în funcție, nu a fost cu putință să apară nici la convenția națională din 1968 a propriului său partid. (...) Liderii Mișcării pentru Pace considerau războiul atât de respingător încât o retragere onorabilă din Vietnam ajunsese să sune ca o absurditate.”

Henry Kissinger, *Diplomația*

1. Care era situația afroamericanilor în anul 1963, conform sursei A?

2. Când și de către cine a fost abolită sclavia în SUA? Caută detalii on-line.

3. Din ce cauză nu mai putea apărea în public președintele Johnson, potrivit sursei B?

4. Ce părere aveau liderii Mișcării pentru Pace despre Războiul din Vietnam, după sursa B?

5. De ce crezi că protestul tinerei generații s-a concentrat pe combaterea războiului?

II. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

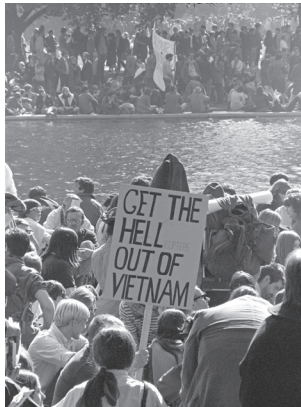

Fig. 1. Tineri americani protestând împotriva Războiului din Vietnam

Fig. 2. Afiș din timpul protestelor de la Paris (1968)

Fig. 3. Bărbat cehoslovac cu pieptul dezgolit în fața unui tanc sovietic

1. Cum interpretezi mesajul din fig. 1, „leșiți din Vietnam!”? Cui îi era adresat acest mesaj?

2. Explică mesajul din fig. 2, „Ești tânăr și taci”. Cine îi obliga pe tineri să tacă?

3. Împotriva cui era îndreptată revolta cehoslovacilor din 1968? Cine le-a răpit libertatea?

FIȘA 24. DEMOCRAȚIE *VERSUS* COMUNISM – MODELELE DE ORGANIZARE A STATELOR. RĂZBOIUL RECE (1945-1991)

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Pe 1 iunie 1988, la ora 11,45, în sala Vladimir a Marelui Palat din Kremlin, într-o atmosferă festivă, eu și Reagan am semnat actele de ratificare a Acordului sovieto-american privitor la rachetele cu rază medie și mică de acțiune. Astfel au fost puse bazele politicii care a dus la încheierea Războiului Rece.”

Mihail Gorbaciov, *Amintiri*

B. „Noi am lăsat în urmă perioada în care America și Rusia se uitau una spre cealaltă prin cătarea armei, gata să apese trăgaciul în orice moment. (...) Idolul comunismului, care a semănat dezordine socială, animozitate, și brutalitate fără egal, care a insuflat frică umanității, s-a prăbușit. S-a prăbușit și nu se va mai ridica niciodată. Sunt aici să vă asigur, nu se va mai ridica niciodată pe plaiurile noastre...”

Din discursul președintelui rus Boris Elțin în fața Congresului SUA (17 iunie 1992)

1. Când, cum și cine a pus bazele politicii care a dus la încheierea Războiului Rece, după sursa A?

2. Cum au grăbit reformele lui Gorbaciov sfârșitul Războiului Rece?

3. Când și cum s-a destrămat Uniunea Sovietică? Ce marchează acest eveniment?

4. Cum se priveau America și Rusia în timpul Războiului Rece, potrivit sursei B?

5. Ce asigurare dă președintele Rusiei?

6. Astăzi mai există țări comuniste? Dacă da, numește una dintre ele.

II. Citește textul și răspunde la cerințe.

Începând cu anul 1947, Bulletin of Atomic Scientists (Revista oamenilor de știință din domeniul atomic – lb. engleză) a publicat cu regularitate „Ceasul judecății de apoi” indicând cât de aproape este umanitatea de un cataclism nuclear. În 1953, ceasul (fig. 1) arăta 2 minute până la miezul nopții.

Fig. 1. Ceasul judecății de apoi în anul 1953

1. Cât de aproape este astăzi umanitatea de un război nuclear?

2. Câte state dețin arme nucleare?

3. Ce alte arme de distrugere în masă cunoști?

FIȘA 25. UNIUNEA EUROPEANĂ: PRINCIPII DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE

I. Citește textele de mai jos și răspunde la cerințe.

A. „Pacea mondială nu poate fi asigurată fără a face eforturi creatoare proporționale cu pericolele care o amenință. Contribuția pe care o poate aduce civilizației o Europă organizată și activă este indispensabilă pentru menținerea unor relații pașnice. Asumându-și, timp de mai bine de 20 de ani, rolul de campioană a unei Europe unite, Franța și-a pus dintotdeauna eforturile în slujba păcii. Nu am reușit să realizăm o Europă unită și ne-am confruntat cu războaie.”

Din declarația Shuman (9 mai 1950)

B. „Art. 1. Prin acest tratat, înaltele părți contractante constituie o Comunitate Economică Europeană. Art. 2 Comunitatea va avea sarcina, prin crearea unei piețe comune care va armoniza în mod progresiv politicile economice ale statelor membre, de a promova în cadrul Comunității o dezvoltare uniformă a activităților economice, o dezvoltare continuă și echilibrată, o creștere a stabilității, o creștere accelerată a standardului de viață și o strângere a relațiilor dintre statele membre.”

Din Tratatul de la Roma (25 martie 1957)

1. Ce spune sursa A despre pace?

2. Cum poate beneficia umanitatea de pe urma strângerii relațiilor dintre statele europene?

3. Ce rol și-a asumat Franța timp de 20 de ani, potrivit sursei A?

4. La ce a dus lipsa unei Europe unite, conform aceleiași surse?

5. Ce stabilea art. 1 din sursa B? Dar art. 2?

6. Pe baza sursei B, stabilește scopul Tratatului de la Roma.

II. Mai jos se pot observa simbolurile celor mai importante instituții ale Uniunii Europene: Banca Centrală Europeană, Curtea de Justiție a Uniunii Europene, Comisia Europeană, Consiliul Uniunii Europene și Consiliul European, Parlamentul European. Caută detalii on-line și pune aceste denumiri sub imaginea potrivită.

FIȘA 26. LUMEA CONTEMPORANĂ: O LUME MULTIPOLARĂ – GLOBALIZAREA. NOUA DIVERSITATE CULTURALĂ ȘI REVOLUȚIA INFORMAȚIONALĂ

I. Cercetează cu atenție harta de mai jos și răspunde la cerințe.

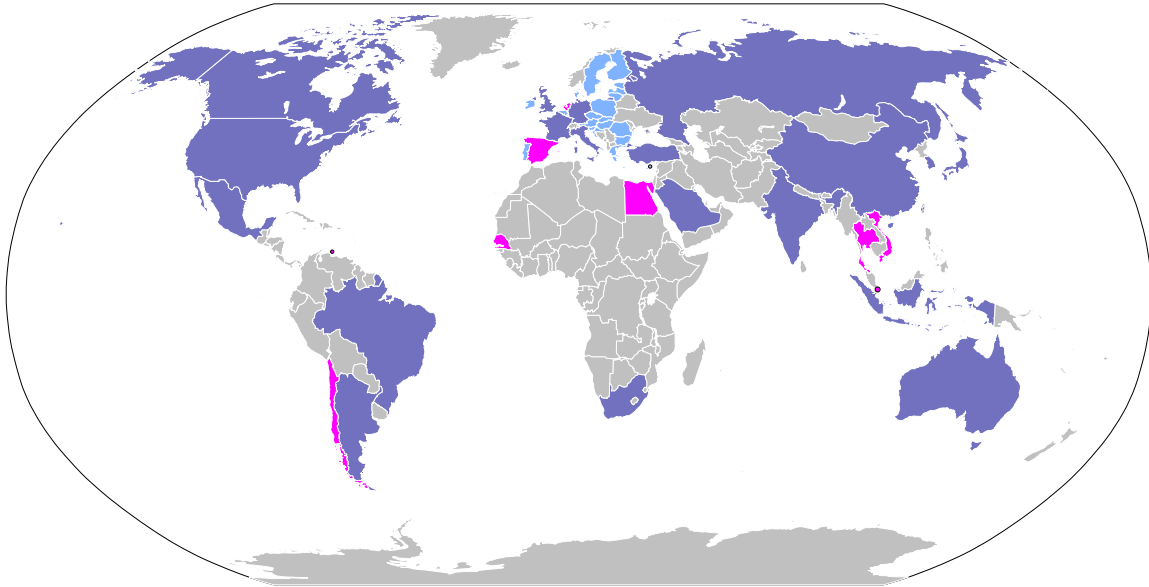

Fig. 1. Harta statelor membre G20

1. Ce este G20? Caută informații on-line.

2. Cu ajutorul unui atlas geografic, numește statele membre ale G20, care sunt evidențiate pe hartă cu albastru-închis.

3. Enumeră statele membre ale Uniunii Europene care nu sunt reprezentate în acest grup în mod direct (albastru-deschis).

4. Enumeră țările care au fost invitate la lucrările G20 în anul 2019 (roz).

II. Studiază tabelul de mai jos și răspunde la cerințe.

Cele mai mari țări din lume	Țările cu cele mai mari exporturi (2017/2018)	Țările cu cele mai mari cheltuieli militare (2018)
Federația Rusă (17 098 242 km ²)	China	SUA
Canada(9 984 670 km ²)	SUA	China
Statele Unite ale Americii (9 833 517 km ²)	Germania	Arabia Saudită
China (9 596 960 km ²)	Japonia	India
Brazilia (8 515 770 km ²)	Coreea de Sud	Franța

1. Indică cele două state care se găsesc în fiecare dintre clasamentele de mai sus.

2. Putem deduce că SUA și China sunt cele mai puternice state din lume?

3. Câte state din Europa se regăsesc în cele trei clasamente?

4. Câte state din Asia se află în coloana a doua? Dar în cea de-a treia?

5. Numește statul care nu se află în coloana a treia, dar este recunoscut pentru forța sa militară.

FIȘA 27. NOILE FORME DE DIVERTISMENT – JOCURILE ȘI TEHNOLOGIA. CONSECINȚE

Bifează cu un X varianta pe care o consideri cea mai potrivită din perspectiva ta. Analizează sincer relația ta cu jocurile video.

Cât de des joci jocuri video?	Rar	Nu prea des	Des
Cât timp aloți jocurilor video?	Câteva minute/zi	Câteva ore/zi	Câteva zile/ săptămână
Ce fel de jocuri video preferi?	Strategie	Simulatoare	Shooter-e
Cât de costisitoare sunt jocurile pe care le joci?	Puțin	Mediu	Foarte
Cum alegi să joci?	On-line	Offline	Ambele
Cât de violente sunt jocurile pe care le preferi?	Puțin	Mediu	Foarte
Îți afectează jocurile video randamentul școlar?	Puțin	Oarecum	Mult
Petreci tot mai puțin timp cu prietenii din cauza jocurilor video?	Da	Posibil	Nu
Au jocurile video și un conținut educativ?	Da	Posibil	Nu
Consideri că ești dependent de jocurile video?	Da	Nu	Aș putea deveni
Pe ce dispozitiv alegi să joci cel mai des?	Smartphone	Laptop	Consolă

I. Studiază imaginile de mai jos, citește textul și răspunde la cerințe.

Fig. 1. Statuie reprezentându-l pe Buddha (Valea Bamiyan, Afganistan)

Fig. 2. O altă statuie monumentală din aceeași regiune (1977)

- Valea Bamiyan din centrul Afganistanului s-a aflat secole la rând pe celebrul drum al Mătășii, care lega China de Europa. Totul a început când romanii au început să importe mătasă care era produsă în China. În acest climat de schimburi comerciale s-au produs, ca și în cazul globalizării, și schimburi culturale. Astfel, Cultura Gandhara s-a extins și în unele zone deținute astăzi de Afganistan. Printre altele, această cultură a lăsat în urmă două imense statui (fig. 1 și 2) care îl reprezintă pe Buddha, creatorul religiei budiste. În 2001, regimul fundamentalist impus de talibani în Afganistan a ordonat dinamitarea celor două opere de artă întrucât erau „idoli” ceea ce venea, în viziunea sa, în contradicție cu preceptele Coranului.

1. Ce a fost Drumul Mătășii? Cum a început el?

2. Schimburile comerciale încurajează și schimburile culturale, ceea ce promovează toleranța și înțelegerea?

3. Unde s-a extins Cultura Gandhara? Ce a lăsat ea în urmă?

4. Ce soartă au avut cele două magnifice statui, care au privit secole la rând trecerea caravelor pe Drumul Mătăsii?

5. Distrugerea moștenirii culturale poate fi considerată o crimă împotriva umanității? Argumentează-ți opțiunea. Cunoști și alte asemenea „crime”?

II. Citește informațiile din tabelul de mai jos și răspunde la cerințe.

Atentat	Atentatori	Victime	Urmări
Atentatul de la Lockerbie - Atentat cu bombă asupra cursei aeriene PanAm 103 (21 decembrie 1988)	Organizație teroristă sprijinită de dictatorul libian Muammar Gaddafi	243 de pasageri și 6 membri ai echipajului	În 2003, dictatorul libian și-a asumat răspunderea pentru atac și acceptat să plătească despăgubiri familiilor celor decedați.
Atacurile asupra ambasadelor americane din Kenya și Tanzania (7 august 1998)	Al-Qaeda și Jihadul Islamic Egiptean	224 de morți și mii de răniți	Președintele american Bill Clinton a ordonat atacarea unor ținte din Sudan și Afganistan (20 august 1998).
Atacul de la World Trade Center (11 septembrie 2001)	Al-Qaeda	2 977 de morți și mii de răniți	Declanșarea războiului global împotriva terorismului
Luarea de ostatici într-o școală din localitatea Beslan, Federația Rusă (septembrie 2004)	Separatiști ceceni	334 de morți	Operațiune antiteroristă de amploare
Atacul de la Universitatea din Garissa, Kenya (2 aprilie 2015)	Milițiile islamiste Al-Shabaab	148 de morți și 79 de răniți	Condamnare fermă a atacului din partea comunității internaționale

Fig. 3. Unele dintre cele mai sângeroase atentate din ultimele decenii

1. Care sunt victimele predilecte ale atacurilor teroriste?

2. De ce preferă teroriștii să atace civili nevinovați și lipsiți de apărare și nu ținte militare?

3. Ce state au fost lovite de flagelul terorismului în ultimele decenii?

4. Cum au reacționat aceste state?

5. Cum crezi că poate fi combătut terorismul?

FIȘA 29. MIGRAȚII ÎN LUMEA CONTEMPORANĂ

Studiază următorul tabel și răspunde la cerințe.

Războaie civile	Cauze	Consecințe
Războiul civil din Afganistan (2001 – până în prezent)	Lupta talibanilor pentru a crea un stat islamist în Afganistan	Enorme pagube umane și materiale, foamete, refugiați de război
Războiul civil din Irak (2003 – până în prezent)	Ocuparea acestui stat de o coaliție condusă de SUA. Lupta pentru putere a diverselor miliții radicalizate.	Enorme pagube umane și materiale, foamete, refugiați de război
Războiul civil din Siria (2011 – până în prezent)	Decizia regimului Bashar al-Assad de a se menține la putere cu orice preț. Interesele diverselor state vecine și nu numai.	Enorme pagube umane și materiale, foamete, refugiați de război
Războiul civil din Libia (2011, 2014 – până în prezent)	Mișcare populară împotriva regimului dictatorului Muammar Gadaffi (2011). Lupta pentru putere dintre diverse facțiuni (2014 – prezent).	Enorme pagube umane și materiale, foamete, refugiați de război
Războiul civil din Yemen (2004 – până în prezent)	Confruntări armate între trupele guvernamentale și rebelii Houthi. Ambele tabere au aliați externi.	Enorme pagube umane și materiale, foamete, epidemii, refugiați de război
Războiul civil din Somalia (2009 – până în prezent)	Lupta pentru putere a diverselor facțiuni armate	Enorme pagube umane și materiale, foamete, epidemii, refugiați de război

1. De ce crezi că există așa de multe războaie civile în lume?

2. Depune comunitatea internațională destule eforturi pentru oprirea acestor războaie?

3. Cum afectează populația civilă aceste războaie?

4. Ce devin civilii care aleg să fugă din calea războiului?

5. Cum se numește organismul ONU care se ocupă de problemele refugiaților de război? Caută denumirea on-line.

6. Care este datoria umanității față de refugiații de război?
